Lietas Nr. A420148515
Lietas arhīva Nr. AA43-1042-16/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 17.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Kanenberga,
tiesneses D.Makarova un A.Šteinberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu daļā par Labklājības ministrijas 2014.gada 22.decembra rīkojuma Nr.23.1-01/565 atcelšanu daļā, ar kuru Valsts darba inspekcijas Juridiskās nodaļas vadītāja vietniecei /pers. A/ piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana par 10% uz trim mēnešiem, un /pers. B/ pieteikumu daļā par Labklājības ministrijas 2014.gada 22.decembra rīkojuma Nr.23.1-01/565 atcelšanu daļā, ar kuru Valsts darba inspekcijas direktoram /pers. B/ piemērots disciplinārsods - rājiens, sakarā ar Labklājības ministrijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 10.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ievērojot disciplinārlietas atzinumā konstatēto, ka Valsts darba inspekcijas (turpmāk – inspekcija) direktors /pers. B/ un Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece /pers. A/ ir izdarījuši Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 36.panta pirmajā daļā norādīto disciplinārpārkāpumu, administratīvā pārkāpuma lietas pārsūdzības procesā nepamatoti atceļot Rīgas reģionālās inspekcijas lēmumu par administratīvā pārkāpuma konstatēšanu komersanta rīcībā un izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu, ar Labklājības ministrijas (turpmāk – ministrija vai atbildētāja) 2014.gada 22.decembra rīkojumu Nr.23.1-01/565 (turpmāk – pārsūdzētais rīkojums) /pers. B/ piemērots disciplinārsods - rājiens, bet /pers. A/ – mēnešalgas samazināšana par 10% uz trim mēnešiem.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam rīkojumam, pieteicēji /pers. A/ un /pers. B/ iesnieguši tiesā pieteikumu, lūdzot to atcelt. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesnese s 2015.gada 28.janvāra lēmumu administratīvā lieta ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma daļā par pārsūdzētā rīkojuma atcelšanu daļā, ar kuru /pers. A/ piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana par 10% uz trim mēnešiem, savukārt ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2015.gada 2.marta lēmumu administratīvā lieta ierosināta pēc /pers. B/ pieteikuma daļā par pārsūdzētā rīkojuma atcelšanu daļā, ar kuru /pers. B/ piemērots disciplinārsods – rājiens.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Izdarot secinājumus par administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā lēmuma tiesiskumu, atbildētāja nav ievērojusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (turpmāk – Kodekss) kā speciālajā likumā noteikto likumdevēja gribu administratīvo pārkāpumu lietās pieņemtu augstākas iestādes lēmumu likumības un pamatotības kontroli nodot pilsētas (rajona) tiesai.

Par to, ka atbildētājai par konkrētās administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu bija zināms, liecina gan atbildētājas 2014.gada 31.oktobra lēmuma Nr.LM-28-1-10/17 ,,Par Valsts darba inspekcijas tiesiskuma izvērtējumu" 2.6.punktā, gan disciplinārlietas izmeklētāja 2014.gada 19.decembra atzinuma par disciplinārpārkāpuma konstatēšanu (turpmāk – atzinums) 1.8.punktā norādītais.

Disciplinārlietā vērtējot administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā lēmuma tiesiskumu, atbildētāja ir pārsniegusi savas pilnvaras, līdz ar to aizskarot pieteicēju tiesības uz likumīgu valsts pārvaldi.

Turklāt, iztiesājot administratīvā pārkāpuma lietu /lietas numurs/ pirmajā instancē, Rīgas rajona tiesa ar 2015.gada 5.janvāra spriedumu ir atstājusi negrozītu inspekcijas lēmumu. Spriedumā secinātais apliecina to, ka nav viennozīmīgi vērtējams kā atbilstošs lietas faktiskajiem apstākļiem atzinuma 2.7.6.punktā konstatētais – rupjas juridiskas kļūdas pieļaušana relatīvi vieglā juridiskā situācijā; 2.11.3.punktā konstatētais – Kodeksa tiesību normām neatbilstoša lēmuma pieņemšana; 2.3.5., 2.7.4. un 2.11.6.punktā konstatētais – tiesiski nekorekta atsauce uz tiesu praksi.

Līdz ar to atbildētājas izdarītie apsvērumi un secinājumi, konstatējot pieteicēju vainu disciplinārpārkāpuma izdarīšanā ar nodomu, ir nepareizi, un pieteicēji nebija saucami pie disciplināratbildības.

[2.2] No Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmās daļas un Administratīvā procesa likuma 65.panta trešās daļas

izriet, ka pārsūdzētais rīkojums ir satura izvēles administratīvais akts.

Ne atzinumā, ne pārsūdzētajā rīkojumā nav izdarīti lietderības apsvērumi. Turklāt atzinumā pieteicējiem ieteiktais piemērojamais disciplinārsods nav likumdevēja noteiktais minimālais iespējamais disciplinārsoda veids, savukārt ar pārsūdzēto rīkojumu piemērotie disciplinārsodi atšķiras no ieteiktajiem. Konkrēto piemēroto disciplinārsodu pamatojums nav izsecināms arī no atzinuma un pārsūdzētā rīkojuma kopumā.

[4] Ministrija paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā rīkojumā un atzinumā, ar ko pamatots pārsūdzētais rīkojums, norādītajiem argumentiem.

[5] Pieteicēju papildus paskaidrojumos norādīts, ka konkrētajā gadījumā pieteicējiem ar pārsūdzēto rīkojumu piemērots disciplinārsods par prettiesisku rīcību, kas izpaudusies kā nepareiza Kodeksa normu piemērošana, kā rezultātā nepamatoti sagatavots un pieņemts lēmums par augstākā iestādē pārsūdzētā lēmuma administratīvā pārkāpuma lietā atcelšanu un lietvedības izbeigšanu.

Ņemot vērā, ka ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta spriedumu administratīvā pārkāpuma lietā /lietas numurs/ augstākas iestādes lēmums, par kura sagatavošanu un pieņemšanu pieteicējiem piemērots disciplinārsods, ir atstāts negrozīts, tādējādi atzīstot to par tiesisku, nav konstatējama pieteicēju prettiesiska rīcība, līdz ar ko attiecīgi nav konstatējams Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmajā daļā noteiktā disciplinārpārkāpuma sastāvs. Tādējādi pārsūdzētais rīkojums ir atceļams.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 10.jūnija spriedumu apmierināts /pers. A/ pieteikums daļā par pārsūdzētā rīkojuma atcelšanu daļā, ar kuru viņai piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana par 10% uz trim mēnešiem, un /pers. B/ pieteikums daļā par pārsūdzētā rīkojuma atcelšanu daļā, ar kuru viņam piemērots disciplinārsods - rājiens.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Ar pārsūdzēto rīkojumu pieteicējiem piemērots disciplinārsods par pārkāpumiem administratīvā pārkāpuma lietas pārsūdzības procesā, nepamatoti atceļot Rīgas reģionālās inspekcijas 2014.gada 18.jūnija lēmumu Nr.13L-1064-2014-11 (turpmāk – sākotnējais lēmums) par administratīvā pārkāpuma konstatēšanu AS „Tallink Latvija" (turpmāk – komersants) rīcībā un komersanta sodīšanu, un izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicēji ir pieļāvuši viņiem inkriminētos pārkāpumus.

Tā kā saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 3.pantā noteikto disciplinārpārkāpums ir vienīgais pamats disciplinārsoda piemērošanai ierēdnim, tiesa vispirms noskaidroja, vai pārsūdzētajā rīkojumā norādītie pārkāpumi, kas bijuši par pamatu pieteicēju saukšanai pie disciplināratbildības un sodīšanai, ir atzīstami par pierādītiem.

[6.2] No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka inspekcijas direktors, izskatot sūdzību par sākotnējo lēmumu, 2014.gada 18.augustā pieņēma lēmumu Nr.2014-05-04/184 (2014-05-04/216)-2014-05-05/2014-05-05/428 (turpmāk – inspekcijas lēmums), ar kuru nolēma atcelt sākotnējo lēmumu un izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā (*lietas 121. – 124.lapa*).

Inspekcijas lēmumu vizējusi pieteicēja – inspekcijas Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece /pers. A/.

Inspekcijas lēmumā atzīts, ka sākotnējais lēmums pieņemts, pārkāpjot Kodeksa 261.panta piektajā daļā paredzētās cietušās personas tiesības, jo cietušajam netika paziņots par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laiku un vietu. Tā kā sākotnējais lēmums pieņemts, nepaziņojot cietušajam par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laiku un vietu, ir pārkāptas Kodeksa 271.panta ceturtās daļas prasības. Tā kā šāds procesuāls pārkāpums būtiski aizskar cietušā tiesības un intereses, sākotnējais lēmums ir atceļams.

Savukārt, ņemot vērā Kodeksa 287.panta pirmās daļas 4.punktu un pamatojoties uz Kodeksa 239.panta 7.punktu un 37.panta ceturto daļu, kā arī, ievērojot Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2013.gada 16.septembra spriedumā lietā Nr.A420389122 noteikto, tā kā administratīvā lietvedība konkrētajā lietā ir uzsākta 2013.gada 30.septembrī, un tādējādi Kodeksa 37.panta ceturtajā daļā noteiktais deviņu mēnešu termiņš ir beidzies 2014.gada 30.jūnijā, konkrētajā situācijā noilguma dēļ nav piemērojams Kodeksa 287.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktais lēmuma veids.

Tādējādi secināms, ka sākotnējais lēmums ar inspekcijas lēmumu ir atcelts lietā konstatētā procesuālā pārkāpuma dēļ, bet lieta izbeigta tādēļ, ka iestājies likumā paredzētais noilgums.

[6.3] No atzinuma (*lietas 18. – 25.lapa*), ar kuru pamatots pārsūdzētais rīkojums, izriet, ka inspekcijai, konstatējot zemāku amatpersonu pieļautu Kodeksa 261.panta piektajā daļā un 268.^{1}panta pirmajā daļā noteikto tiesību pārkāpumu, ko izraisījis fakts, ka cietušajam nav ticis nosūtīts paziņojums par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu, atcelt sākotnējo lēmumu nebija pamata. Ministrijas ieskatā inspekcijas konstatētais procesuālais pārkāpums, turklāt bez argumentācijas, kas būtu pamatota uz konkrētās lietas faktiskajiem apstākļiem un seku juridisko novērtējumu, šādas sekas nedrīkstēja radīt, jo nav konstatējams, ka pārkāpums ir būtisks.

Ministrijas ieskatā šāda satura lēmums būtu pieļaujams vienīgi situācijā, ja konstatēti būtiski trūkumi konstatēto pārkāpumu sastāvā, kas izslēdz administratīvā pārkāpuma rīcību pie atbildības sauktās personas rīcībā, piemēram, nekorekti konstatēta administratīvā pārkāpuma objektīvā puse; būtisku lietas apstākļu, kam ir izšķiroša nozīme pārkāpuma konstatēšanā, neņemšana vērā; komersanta vainas neizvērtēšana vai vainas konstatēšana, neievērojot atbildības izvērtēšanas vispārīgos principus.

[6.4] No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā, kurā ministrija konstatējusi

pieteicēju pieļautos disciplinārpārkāpumus, uzsākta pēc fiziskas personas iesnieguma par darba devēja – komersanta iespējami pieļautajiem pārkāpumiem, kas iesniegts Rīgas reģionālajā inspekcijā 2013.gada 26.septembrī (arī 2013.gada 11.oktobrī) (*lietas 55. – 57.lapa, lietas 58.lapa, lietas 62. – 64.lapa*).

Administratīvā pārkāpuma protokols (turpmāk – protokols) lietā sastādīts un lēmums, ar kuru komersants saukts pie administratīvās atbildības un sodīts, pieņemts 2014.gada 18.jūnijā (sākotnējais lēmums) (*skat. lietas 113. – 117.lapa*).

Lietā nav strīda par to, ka persona, uz kuras iesnieguma pamata uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedība, lietā atzīta par cietušo (*skat. inspekcijas lēmumu - lietas 121.-124.lapa*), bet uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu nav uzaicināta, un tādēļ inspekcijas lēmumā pamatoti konstatēti zemākas amatpersonas pieļauti procesuāli pārkāpumi, izskatot lietu bez cietušā klātbūtnes.

[6.5] Izskatot sūdzību par inspekcijas lēmumu, ar kuru atcelts sākotnējais lēmums, Rīgas rajona tiesa ar 2015.gada 5.janvāra spriedumu lietā /lietas numurs/atzinusi inspekcijas lēmumu par tiesisku un pamatotu.

Rīgas apgabaltiesa ar 2015.gada 16.marta spriedumu Rīgas rajona tiesas 2015.gada 5.janvāra spriedumu lietā atstājusi negrozītu, pievienojoties pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam, sprieduma motivācijai, un atzinusi, ka izvērstāks argumentu izklāsts apelācijas instances tiesas spriedumā nav nepieciešams (*skat. lietas 184. – 195.lapu*).

Rīgas apgabaltiesa atzinusi, ka Kodeksa 271.pants imperatīvi nosaka, ka lietu bez lietas dalībnieka klātbūtnes var skatīt tikai tad, ja ir paziņots par lietas izskatīšanas vietu un laiku, minētais princips ir nostiprināts Kodeksa 289.^{12}panta pirmās daļas otrajā punktā. Minēto pantu izpratnē jēdziens „lietas dalībnieks" ir attiecināms gan uz personu, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, gan cietušo. Iestāde rīkojusies savas kompetences ietvaros, jo, izskatot sūdzību, iestādes pienākums saskaņā ar Kodeksa 286.panta otro daļu ir pārliecināties par pārsūdzētā lēmuma likumību un pamatotību. Saskaņā ar Kodeksa 7.panta trešo daļu lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību. Iestāde pamatoti izbeigusi administratīvo lietvedību noilguma dēļ, un šāda rīcība atbilst procesuālai ekonomijai, jo Kodeksa 239.panta 7.punkts nosaka, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja ir pagājuši Kodeksa 37.pantā paredzētie termiņi; saskaņā ar Kodeksa 37.panta ceturto daļu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeidz, ja deviņu mēnešu laikā no administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanas dienas nav pieņemts lēmums par soda piemērošanu.

Rīgas apgabaltiesa par pamatotu atzinusi arī iestādes atsauci uz tiesu praksi, saskaņā ar kuru Kodeksa 239.panta nosacījumi nepieļauj lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās. Konstatējot Kodeksa 239.pantā minēto apstākli, lieta netiek izmeklēta un izskatīta pēc būtības, bet lietvedība tiek izbeigta. Minētais nepieļauj administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros noskaidrot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un izdarīt secinājumus. Tiesa norādījusi, ka no tiesību normām neizriet tiesības turpināt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. Kodeksa 239.pants tieši nosaka, ka, konstatējot attiecīgo apstākli, lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz. Ar jēdzienu „lietvedība" nav saprotama tikai soda noteikšana, bet arī iestādes darbības, noskaidrojot lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tas ir – lietas vešana. Administratīvā pārkāpuma lietvedība konkrētajā lietā uzsākta 2013.gada 30.septembrī, līdz ar ko Kodeksa 37.panta ceturtajā daļā noteiktais deviņu mēnešu termiņš beidzies 2014.gada 30.jūnijā. Atceļot sākotnējo lēmumu, iestāde pamatoti administratīvo lietvedību izbeigusi noilguma dēļ, nevirzot to jaunai izskatīšanai.

Abi spriedumi ir stājušies spēkā.

[6.6] Izvērtējot Rīgas rajona tiesas un Rīgas apgabaltiesas spriedumus lietā /lietas numurs/, tiesa konstatēja to nepārprotamu saistību ar izskatāmo lietu.

Administratīvā pārkāpuma lietā pieņemta augstākās iestādes lēmuma tiesiskuma kontroli, citstarp pēc cietušā sūdzības, likumdevējs ir deleģējis veikt vispārējās jurisdikcijas tiesai.

[6.7] Tā kā inspekcijas lēmums ir ticis pārsūdzēts, sūdzība izskatīta un spriedums par inspekcijas lēmumu ir stājies spēkā, ministrijas sniegtais inspekcijas lēmuma izvērtējums atzinumā, iepretim tiesas spriedumam, kam ir likuma spēks, atzīstams tikai par viedokli.

[6.8] Izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tajā skaitā spriedumus, kopsakarā ar lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās reglamentējošajām tiesību normām, tiesa pieteicēju rīcībā atzinumā norādītos pārkāpumus, kas būtu par pamatu viņu saukšanai pie disciplināratbildības un disciplinārsoda piemērošanai, nekonstatēja.

Ievērojot Kodeksa 7.pantu, lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

Kodeksā nav paredzēta prasība vērtēt tiesību aizskāruma vai procesuālā pārkāpuma būtiskumu, vai nepaziņošana par lietas izskatīšanas vietu un laiku būtiski ir aizskārusi personas tiesības vai nē, kā arī vērtēt, vai sūdzības iesniedzējs šo apstākli norādījis savā sūdzībā vai nē.

Iestādei, konstatējot cietušā tiesību pārkāpumu, nebija likumīga pamata to ignorēt vai uzskatīt, ka konkrētajā gadījumā tam nav būtiskas nozīmes, vai rīkoties kā citādi, vērtējot apstākli, ka lēmuma atcelšana konkrētajā gadījumā varētu būt nelabvēlīga sūdzības iesniedzējam. Šādu iestādes rīcību Kodekss neparedz.

Ministrijas vērtējums inspekcijas rīcībai dots Valsts pārvaldes iekārtas likuma ietvaros, bet, izskatot sūdzību administratīvā pārkāpuma lietā, ir jāvadās no speciālajām – Kodeksa normām.

Tā kā iestādes pienākums, izskatot sūdzību, saskaņā ar Kodeksa 286.panta otro daļu ir pārliecināties par pārsūdzētā lēmuma likumību un pamatotību, tiesa atzina, ka pieteicēji konkrētajā gadījumā ir rīkojušies atbilstoši tiesību normām.

Turklāt, konstatējot apstākļus, kas saskaņā ar Kodeksa 239.pantu nepieļauj lietvedību administratīvo pārkāpumu lietā, lietas izskatīšana nevarēja tikt turpināta.

To, izskatot sūdzību par inspekcijas lēmumu, apstiprinājusi arī vispārējās jurisdikcijas tiesa, un Rīgas rajona tiesas sprieduma atreferējums iekļauts arī Rīgas apgabaltiesas spriedumā (*lietas 186.lapa*).

Minētais apstiprina to, ka procesuālie pārkāpumi inspekcijas lēmuma sagatavošanā un pieņemšanā, izskatot sūdzību par sākotnējo lēmumu, no pieteicēju puses nav pieļauti. Tādējādi pieteicējiem inkriminētie disciplinārpārkāpumi nav apstiprinājušies, un līdz ar to pārsūdzētais rīkojums ir atceļams.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 10.jūnija spriedumu atbildētāja ministrija iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūgts atzīt pieteikumu par nepamatotu un noraidīt.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[7.1] Tiesas secinājums, ka pārsūdzētajā rīkojumā norādītais ministrijas sniegtais disciplinārlietā vērtējamā inspekcijas lēmuma izvērtējums, iepretim lietā esošajam Rīgas rajona tiesas un Rīgas apgabaltiesas spriedumam lietā /lietas numurs/, ir vērtējams tikai kā viedoklis, ir nepamatots.

Tieši ar pārsūdzēto rīkojumu un ar tajā norādītajiem apsvērumiem gan par Kodeksa tiesību normu piemērošanu, gan par pieteicēju rīcības izvērtēšanu, nevis ar Rīgas rajona tiesas un Rīgas apgabaltiesas spriedumiem, pieteicējiem ir piemērots disciplinārsods. Nevienā no minētajiem spriedumiem nav vērtēts pārsūdzētais rīkojums pēc būtības, tostarp tajā norādītie apsvērumi par Kodeksa tiesību normu piemērošanu.

[7.2] Nav pamatots tiesas secinātais, ka Kodeksā nav paredzēta prasība vērtēt tiesību aizskārumu vai procesuālā pārkāpuma būtiskumu, vai nepaziņošana par lietas izskatīšanas laiku un vietu ir būtiski aizskārusi cietušā tiesības vai nē.

Inspekcijas pienākums sākotnējā lēmuma pārsūdzības stadijā viennozīmīgi bija vērtēt to, vai konkrētajā administratīvā pārkāpuma lietā konstatētais procesuālais pārkāpums vispār varēja būt par pamatu lietas izbeigšanai un komersanta atbrīvošanai no soda (to apliecina arī Tieslietu ministrijas kā kompetentās tiešās pārvaldes iestādes valsts politikas izstrādē un īstenošanā administratīvo tiesību jomā 2015.gada 3.jūlija vēstulē Nr.1-13.8/2447 (turpmāk – Tieslietu ministrijas vēstule) sniegtais Kodeksa tiesību normu piemērošanas skaidrojums). Ievērojot, ka konkrētajā gadījumā konstatēto procesuālo pārkāpumu bija iespējams novērst sākotnējā lēmuma pārsūdzības stadijā, inspekcijai nebija tiesību izbeigt lietu, vienlaikus atceļot jau komersantam uzlikto administratīvo sodu.

[7.3] Nav pamatots tiesas secinājums, ka inspekcijai (tātad arī pieteicējiem) konkrētajā gadījumā, konstatējot cietušā tiesību pārkāpumu, nebija likumīga pamata to vērtēt kopsakarībā ar apstākli, ka lēmuma atcelšana administratīvā pārkāpuma lietā varētu būt nelabvēlīga sūdzības iesniedzējam, cietušajam.

Atbilstoši Kodeksa mērķim un 286. un 287.panta interpretācijai nav pieļaujama situācija, ka iestādes pieļautās kļūdas dēļ cietušais tiek aizskarts vēl vairāk, izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu vispār (to apliecina arī Tieslietu ministrijas vēstulē sniegtais Kodeksa tiesību normu piemērošanas skaidrojums). Tādējādi inspekcijai, pieņemot gala lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā sākotnējā lēmuma pārsūdzības stadijā, bija pienākums izvērtēt pieņemtā lēmuma samērīgumu, proti, vai tādējādi cietušā ar likumu aizsargātās intereses netiks aizskartas vēl vairāk un vai tādējādi vispār tiks sasniegts sākotnējā lēmuma pārsūdzēšanas mērķis.

[7.4] Ministrija vērš uzmanību, ka Tieslietu ministrija vēstulē sniegtajā viedoklī, analoģiski kā ministrija pārsūdzētajā rīkojumā, ir izdarījusi secinājumu, ka sākotnējais lēmums bija atstājams spēkā un inspekcija nebija tiesīga konkrētajā administratīvā pārkāpuma lietā izbeigt lietvedību, tādējādi vēl jo vairāk aizskarot cietušā tiesības.

Papildus norādāms, ka, apmierinot pieteicēju pieteikumu un atzīstot, ka pieteicēju rīcība ir atbilstoša Kodeksa normām (to mērķim un jēgai), tiesa veido nepamatotu tiesu praksi administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā. Proti, atzīstot pieteicēju rīcību par tiesisku un pamatotu, ne tikai pieteicēji turpmākās līdzīgās administratīvā pārkāpuma lietās būs tiesīgi atsaukties uz spriedumā doto akceptu šādām Kodeksa tiesību normām neatbilstošām rīcībām, bet arī ikviena cita amatpersona, kas citā valsts pārvaldes nozares jomā piemēro Kodeksa tiesību normas.

[8] Administratīvajā apgabaltiesā saņemts pieteicēju paskaidrojums, kurā norādīts, ka pieteicēji apelācijas sūdzību neatzīst.

Paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais.

[8.1] Attiecībā uz apelācijas sūdzības pamatojumā izmantoto Tieslietu ministrijas vēstulē sniegto viedokli norādāms, ka Tieslietu ministrijas funkcijas, uzdevumus un kompetenci nosaka Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumi Nr.243 ,,Tieslietu ministrijas nolikums", kas neparedz Tieslietu ministrijai veikt normatīvo aktu oficiālu interpretāciju, un tā nevar sniegt saistošus izskaidrojumus par tiesību normu piemērošanu. Līdz ar to Tieslietu ministrijas sniegtā informācija vēstulē ir uzskatāma tikai par viedokli, bet Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta spriedumam lietā /lietas numurs/, kas stājies spēkā, saskaņā ar likuma ,,Par tiesu varu" 16.panta ceturto daļu ir likuma spēks un tas visiem ir obligāts.

[8.2] Apelācijas sūdzībā norādītais apsvērums, ka pārsūdzētais rīkojums ir izdots pirms Rīgas rajona tiesas un Rīgas apgabaltiesas spriedumiem, nemaina faktu, ka nav konstatējama pieteicēju prettiesiska rīcība, kas izpaudusies kā Kodeksa normu nepareiza piemērošana, kā rezultātā nepamatoti sagatavots un pieņemts lēmums par augstākā iestādē pārsūdzētā lēmuma administratīvā pārkāpuma lietā atcelšanu un lietvedības izbeigšanu. Līdz ar to nav konstatējams Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmajā daļā noteiktā disciplinārpārkāpuma sastāvs.

[9] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[10] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[11] Apgabaltiesa konstatē, ka ar pārsūdzēto rīkojumu par disciplinārsoda piemērošanu inspekcijas direktoram /pers. B/ un Juridiskās nodaļas vadītāja vietniecei /pers. A/ piemērots disciplinārsods par disciplinārlietas atzinumā norādīto tiesību normu pārkāpumu izdarīšanu saistībā ar inspekcijas pieņemto lēmumu, administratīvā pārkāpuma lietas pārsūdzības procesā nepamatoti atceļot Rīgas reģionālās inspekcijas lēmumu par administratīvā pārkāpuma konstatēšanu komersanta rīcībā un izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu. Tādējādi pieteicēji saukti pie disciplināratbildības par Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmajā daļā paredzēto disciplinārpārkāpumu (amata pienākumu nekvalitatīva pildīšana) un viņiem attiecīgi ir piemērots disciplinārsods (/pers. B/ piemērots disciplinārsods - rājiens, bet /pers. A/ – mēnešalgas samazināšana par 10% uz trim mēnešiem).

Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmā daļa paredz atbildību par amata pienākumu, konkrēta rīkojuma vai uzdevuma nepamatotu nepildīšanu vai novēlotu, nolaidīgu vai nekvalitatīvu pildīšanu, tajā skaitā tiesību aktiem neatbilstošu rīcību ar finanšu līdzekļiem, izsaka rājienu vai samazina mēnešalgu uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam, ieturot līdz 20 procentiem no mēnešalgas.

No pārsūdzētā rīkojuma un atzinuma izriet, ka pieteicēji saukti pie disciplināratbildības par amata pienākumu nekvalitatīvu pildīšanu. Tātad apgabaltiesai ir jāpārbauda, vai ministrija ir pamatoti secinājusi, ka pieteicēji nekvalitatīvi pildījuši amata pienākumus.

[12] Apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem (šā sprieduma 6.1., 6.2. un 6.4.punkts) un atkārtoti to nenorāda.

[13] Apgabaltiesa konstatē, ka ministrija, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, secinājusi, ka /pers. A/ un /pers. B/ rīcībā ir konstatējami turpmāk norādītie pārkāpumi.

Inspekcija, izvērtējot sākotnējā lēmuma tiesiskumu, ir konstatējusi cietušā tiesību pārkāpumu, jo Rīgas reģionālās inspekcijas amatpersonas nav nosūtījušas paziņojumu cietušajam par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu, tādējādi inspekcija konstatējusi Kodeksa 261.panta piektajā daļā un 268.^{1}panta pirmajā daļā cietušajam paredzēto tiesību piedalīties administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā pārkāpumu. Šo procesuālo pārkāpumu inspekcija inspekcijas lēmumā novērtējusi kā būtisku, jo uzskatījusi, ka tas ir pietiekams pamats inspekcijai lemt par sākotnējā lēmuma atcelšanu.

Inspekcijas lēmumā secinājums par konstatētā viena procesuālā pārkāpuma būtiskumu izdarīts, to vispār nepamatojot ar lietā esošo faktu, apstākļu un seku juridisko novērtējumu, bet vienkārši izsakot šādu apgalvojumu, kas, ministrijas ieskatā, jau pats par sevi ir nepieļaujami, jo šāda rīcība ir vērtējama kā formāla tiesību normu piemērošana.

No konkrētajā administratīvā pārkāpuma lietā esošajiem faktiem un apstākļiem ir viegli konstatējams, ka minētais procesuālai pārkāpums nav vērtējams kā būtisks, jo: 1) cietušais, iesniedzot sūdzību par sākotnējo lēmumu, nav norādījis uz šāda satura un rakstura pārkāpumu, bet norādījis, ka sākotnējā lēmumā nav pilnvērtīgi konstatēti citi tiesību normu pārkāpumi, par kuriem cietušais ir norādījis sākotnējā sūdzībā par komersanta rīcību. 2) cietušais ir iesniedzis ne tikai vairākas sūdzības, kurās norādījis uz komersanta pārkāpumiem, bet arī iepazinies ar administratīvajā pārkāpuma lietā esošajiem materiāliem, kā arī viņam bijusi iespēja iesniegt detalizētu sūdzību par sākotnējo lēmumu. 3) pieteicēji, sniedzot paskaidrojumus disciplinārlietā, nav norādījuši uz konkrētiem faktiem un apstākļiem, kas varētu liecināt par procesuālā pārkāpuma būtiskumu. Ne inspekcijas lēmumā, ne disciplinārlietas paskaidrojumos netiek norādīts, kuri tieši ir tie cietušā papildus paskaidrojumi vai papildus apsvērumi par komersanta pārkāpumiem, kas nav vērtēti sākotnējā lēmumā un kas tādējādi ir tieši ietekmējuši sākotnējo lēmumu. Pat, ja inspekcija būtu konstatējusi, ka ir daži apsvērumi, argumenti vai fakti un apstākļi, kas nav ņemti vērā, pieņemot sākotnējo lēmumu, inspekcijas pienākums bija dot šim Rīgas reģionālās inspekcijas pieļautajām nepilnībām juridisko novērtējumu un, secinot, ka tās ir būtiskas nepilnības, lemt par to, vai to pieļaušanas rezultātā sākotnējā lēmumā izdarītie secinājumi par komersanta atbildību, pieļautajiem pārkāpumiem un vainu ir pilnīgi atbilstoši, daļēji neatbilstoši vai atbilstoši. Un tikai pēc šāda juridiska novērtējuma inspekcijai būtu tiesiski iespējams pieņemt gala lēmumu, vai nu precizējot sākotnējo lēmumu vai pilnībā to atceļot. Pēdējais lēmuma variants būtu situācijā, kad tiktu konstatēti būtiski trūkumi konstatēto administratīvo pārkāpumu sastāvā, kas izslēdz administratīvā pārkāpuma esamību komersanta rīcībā (atzinuma 2.3.-2.3.5.punkts).

Pieteicēji atsaucas uz tiesu praksi (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.novembra spriedums lietā Nr.42225404 un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2013.gada 16.septembra spriedums lietā Nr.420389112), kas nav izmantojama konkrētajā administratīvajā pārkāpuma lietā. Lietā Nr.42225404 izvērtētie faktiskie un tiesiskie apstākļi būtiski atšķiras no šajā disciplinārlietā vērtējamiem apstākļiem. Proti, spriedumā tiek vērtēta situācija, kad jau administratīvā pārkāpuma lietas sākotnējais lēmums tiek pieņemts, pārkāpjot Kodeksa 37.pata norādītos soda piemērošanas termiņus, kā rezultātā tiesa norāda, ka arī augstākā iestāde pārsūdzības procesā pie šādiem apstākļiem nav tiesīga vērtēt pārkāpumu pēc būtības, tādēļ lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā viennozīmīgi jāizbeidz. Savukārt šajā disciplinārlietā esošie apstākļi liecina, ka Rīgas reģionālā inspekcija sākotnējo lēmumu ir pieņēmusi saskaņā ar Kodeksa 37.pantā noteiktajiem soda piemērošanas termiņiem (inspekcijas lēmuma motīvu daļā konstatēts, ka kopš administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanas 2013.gada 30.septembrī sākotnējais lēmums ir pieņemts deviņu mēnešu laikā – līdz 2014.gada 30.jūnijam), kā rezultātā nav pamata konkrētajā gadījumā piemērot norādītajā tiesas spriedumā ietvertās atziņas.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijas 2013.gada 16.septembra spriedums lietā Nr.420389112 arī nav vērtējams kā būtisks šajā lietā, jo spriedumā izvērtētie faktiskie un tiesiskie apstākļi būtiski atšķiras no disciplinārlietā vērtējamiem apstākļiem. Proti, spriedumā tiek vērtēta situācija, kad jau zemākā iestāde un augstākā iestāde, kas izskata administratīvā pārkāpuma lietu, ir pieņēmušas analoģiskus lēmumus par administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanu, jo lietā nav ticis konstatēts administratīvais pārkāpums (tā sastāva pazīmes). Atsauce uz šo lietu Nr.420389112 nevar kalpot par pamatojumu inspekcijas rīcībai, pieņemot inspekcijas lēmumu, jo šajā disciplinārlietā zemākā instance bija piemērojusi administratīvo sodu. Turklāt lietā Nr.420389112 ietvertās atziņas liecina par to, ka inspekcija, pieņemot lēmumu, pēc būtības ir izdarījusi pārkāpumu.

Ministrija (atzinuma 2.4.punkts) atzinusi, ka inspekcijai nebija tiesiska pamata atzīt sākotnējo lēmumu par prettiesisku, atcelt to un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietvedību atbilstoši Kodeksa 239.panta 7.punktam un 287.panta pirmās daļas 2.punktam. Pie tiesiskiem apstākļiem, ka inspekcija nebija konstatējusi būtiskus pārkāpumus sākotnējā lēmumā, inspekcijai bija tiesiskas iespējas rīkoties atbilstoši Kodeksa 287.panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 4.punktam, neizbeidzot administratīvā pārkāpuma lietvedību, jo konkrētajā administratīvajā pārkāpuma lietā nebija iestājušies 239.panta 7.punktā norādītie apstākļi, kas nepieļauj administratīvās lietas vešanu, jo attiecībā uz administratīvajiem pārkāpumiem, kas tika konstatēti administratīvā pārkāpuma lietā nebija iestājušies Kodeksa 37.pantā pirmajā un ceturtajā daļā norādītais lietvedības uzsākšanas un soda piemērošanas noilgums. Tādējādi ministrijas ieskatā ir pierādīts, ka inspekcija, pieņemot inspekcijas lēmumu, nekvalitatīvi (nepareizi piemērojot Kodeksa 37.pantā un 239.panta 7.punktā norādītos noilguma termiņus konkrētajiem lietas apstākļiem un secīgi nepareizi piemērojot Kodeksa 287.panta pirmajā daļā paredzētās pārsūdzības izskatīšanas pilnvaras) veica Kodeksa 286.panta noteikto pārsūdzības izskatīšanu.

[14] Ministrija (atzinuma 2.6.1.punkts) uzskata, ka /pers. A/ ir atbildīga par atzinuma 2.4.punktā konstatēto tiesību normu pārkāpumu (nekorekti ir piemērotas Kodeksa normas), jo ministrija nav konstatējusi attaisnojošos apstākļus /pers. A/ prettiesiskajai rīcībai, jo /pers. A/ pastāvēja reāla iespēja nepieļaut savā rīcībā tiesību normu pārkāpumu šādu apsvērumu dēļ.

Inspekcijas lēmuma projektā nav norādīti argumenti un apsvērumi, kas pamatotu konstatētā procesuālā pārkāpuma būtiskumu, bet lietas apstākļi liecina, ka cietušajam konkrētajā administratīvā pārkāpuma lietā nav tikušas liegtas subjektīvās tiesības pilnvērtīgi līdzdarboties lietas izskatīšanā (atzinuma 2.7.1.punkts).

Situācijā, kad tiek gatavots lēmums par sākotnējā lēmuma atcelšanu, ar kuru jau konstatēta komersanta vaina vairākos pārkāpumos un jau komersantam piemērots administratīvais sods, inspekcijas pienākums primāri bija izvērtēt, vai administratīvie pārkāpumi komersanta rīcībā ir konstatēti pareizi un vai šo pārkāpumu konstatēšana un administratīvā soda piemērošanā ir ievērotas visas būtiskās procesuālās darbības. Tā kā sākotnējā lēmuma pārsūdzības procesā netika konstatētas nepilnības saistībā ar administratīvo pārkāpumu konstatēšanu, ne saistībā ar kādu būtisku procesuālo tiesību normu piemērošanu, uz ko (par būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem) nenorādīja ne sūdzības iesniedzējs, ne komersants, tādējādi fakts, ka inspekcijas lēmums pamatā balstīts uz viena procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, kopsakarā ar norādīto, liecina par /pers. A/ apzināto vēlmi inspekcijas lēmumu pamatot ar tiesisko pamatojumu, kas saistīts ar procesuālo pārkāpumu.

Ja pat hipotētiski sākotnējā lēmumā būtu konstatējams būtisks procesuāls pārkāpums saistībā ar cietušo uzklausīšanu, tad, ievērojot, ka sākotnējais lēmums pieņemts atbilstoši Kodeksa 37.pantā norādītajiem termiņiem (gan administratīvā pārkāpuma lieta uzsākta savlaicīgi, gan administratīvais sods pieņemts savlaicīgi) inspekcijai sākotnējā lēmuma pārsūdzības procesā bija tiesiskas iespējas novērst konstatēto procesuālo pārkāpumu (cietušā uzklausīšanu bija iespējams nodrošināt arī pārsūdzības stadijā) un vienlaikus vispusīgi un pēc būtības izskatīt saņemtās pārsūdzības, piemērojot vienu no 287.pantā norādītajiem lēmumiem, neizbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu.

/pers. A/ norādītās atsauces uz tiesu praksi ir neatbilstošas konkrētajā gadījumā vērtējamam jautājumam, vai bija inspekcijai pienākums pie konkrētajiem apstākļiem, kad sākotnējais lēmums ir ticis pieņemts atbilstoši Kodeksa 37.pantā norādītajiem termiņiem, atcelt sākotnējo lēmumu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Ministrija atzinumā secinājusi, ka /pers. A/ 2014.gada 13.augustā, vizējot inspekcijas lēmumu un nenovēršot inspekcijas rīcībā pieļautos tiesību normu pārkāpumus, ir pārkāpusi atzinuma 2.4.punktā norādītās normas, tādējādi izdarot Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmajā daļā norādīto disciplinārpārkāpumu – amata pienākumu nekvalitatīva pildīšana.

[15] Saskaņā ar Valsts pārvaldes likuma 17.panta pirmo daļu un Valsts darba inspekcijas likuma 13.panta pirmo daļu inspekcijas direktors ir atbildīgs par inspekcijas pieņemto lēmumu tiesiskumu nodrošināšanu, izskatot personu sūdzības par reģionālās inspekcijas amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās. Savukārt atbilstoši Kodeksa $215.^3$ panta otrajai daļai inspekcijas direktors ir inspekcijas amatpersona tieši administratīvo sodu piemērošanā, kas nozīmē, ka inspekcijas direktoram jāpārzina administratīvā parkāpuma procesa pamatprincipi, administratīvā pārkāpuma lietvedības pamatnoteikumi un administratīvo sodu piemērošanas (tostarp administratīvā pārkāpuma lietas izbeigšanu) vispārīgie noteikumi.

Ministrija uzskata, ka /pers. B/, 2014.gada 18.augustā parakstot Lēmumu un nenovēršot inspekcijas rīcībā pieļautos tiesību normu pārkāpumus, nav kvalitatīvi izpildījis savus tiešos dienesta pienākumus (nav nodrošinājis vispusīgu un objektīvu administratīvā pārkāpuma lietas izvērtēšanu sakarā ar saņemtajām sūdzībām par sākotnējo lēmumu un nav nodrošinājis kvalitatīvu inspekcijas darbību, ka paredzēts Kodeksa 286.panta otrajā daļā, 287.pantā un Valsts darba

inspekcijas likuma 13.panta pirmajā daļā) un ir pieļāvis inspekcijas rīcībā šī atzinuma 2.4.punktā norādītos tiesību normu pārkāpumus, tādējādi izdarot Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmajā daļā norādīto disciplinārpārkāpumu – amata pienākumu nekvalitatīva pildīšana.

[16] Savukārt pieteicēji uzskata, ka sākotnējā lēmuma pieņemšanas procesā pieļautais pārkāpums (Rīgas reģionālās inspekcijas amatpersonas nav nosūtījušas paziņojumu cietušajam par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu, tādējādi inspekcijas konstatējusi Kodeksa 261.panta piektajā daļā un 268.[1]panta pirmajā daļā cietušajam paredzēto tiesību piedalīties administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā pārkāpumu) ir vērtējams kā būtisks un Kodeksa 37.panta ceturtā daļa un 239.panta 7.punkts liedza konkrētajā lietā inspekcijai vērtēt lietu pēc būtības atbilstoši Kodeksa 287.panta pirmās daļas 4.punktam noilguma dēļ.

[17] Rezumējot iepriekšējos punktos konstatēto, apgabaltiesa secina, ka pieteicēji ir saukti pie disciplināratbildības par nepamatota (prettiesiska) lēmuma sagatavošanu un pieņemšanu administratīvā pārkāpuma lietā (inspekcijas lēmums), jo nepareizi piemērotas Kodeksa tiesību normas, nepareizi secināts par procesuālā pārkāpuma būtiskumu, kā arī inspekcijas lēmumā norādītās atsauces uz tiesu praksi ir neatbilstošas konkrētajā gadījumā vērtējamam jautājumam, kā rezultātā komersants ir atbrīvots no administratīvās atbildības.

[18] Kā redzams no lietas materiāliem, inspekcijas lēmuma pamatotība (tiesiskums) ir pārbaudīta vispārējās jurisdikcijas tiesā divās instancēs. Rīgas rajona tiesa ar 2015.gada 5.janvāra spriedumu lietā /lietas numurs/ atzinusi inspekcijas lēmumu par tiesisku un pamatotu. Rīgas apgabaltiesa ar 2015.gada 16.marta spriedumu Rīgas rajona tiesas 2015.gada 5.janvāra spriedumu lietā atstājusi negrozītu, pievienojoties pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam, sprieduma motivācijai, un atzinusi, ka izvērstāks argumentu izklāsts apelācijas instances spriedumā nav nepieciešams.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija, atsaucoties uz Kodeksa 261.panta piekto daļu un 268.[1]panta pirmo daļu, secinājusi, ka cietušais ir tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā un ka iestāde (inspekcija) pamatoti konstatējusi, ka amatpersona nav paziņojusi cietušajam par lietas izskatīšanas laiku un vietu, tādējādi pārkāpjot Kodeksa 268.panta piektajā daļā noteiktās cietušā tiesības, kā arī amatpersona pārkāpusi Kodeksa 271.panta ceturtajā daļā noteikto.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzinusi, ka Kodeksa 271.pants imperatīvi nosaka, ka lietu bez lietas dalībnieka klātbūtnes var skatīt tikai tad, ja ir paziņots par lietas izskatīšanas vietu un laiku, minētais princips ir nostiprināts Kodeksa 289.[12]panta pirmās daļas 2.punktā. Minēto pantu izpratnē jēdziens „lietas dalībnieks" ir attiecināms gan uz personu, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, gan cietušo. Likums nav paredzējis iespēju vērtēt, vai nepaziņošana par lietas izskatīšanas vietu un laiku būtiski ir aizskārusi personas tiesības vai nē, kā arī vērtēt, vai sūdzības iesniedzējs šo apstākli norādījis savā sūdzībā vai nē.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzinusi, ka konkrētajā gadījumā iestādei, konstatējot cietušā tiesību pārkāpumu, nebija likumīga pamata to ignorēt un uzskatīt, ka konkrētajā gadījumā tam nav būtiskas nozīmes, vai rīkoties kā citādi, vērtējot apstākli, ka lēmuma atcelšana konkrētajā gadījumā varētu būt nelabvēlīga sūdzības iesniedzējam (cietušajam). Šādu iestādes rīcību likums neparedz.

Iestāde rīkojusies savas kompetences ietvaros, jo, izskatot sūdzību, iestādes pienākums saskaņā ar Kodeksa 286.panta otro daļu ir pārliecināties par pārsūdzētā lēmuma likumību un pamatotību. Saskaņā ar Kodeksa 7.panta trešo daļu lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību. Iestāde pamatoti izbeigusi administratīvo lietvedību noilguma dēļ, un šāda rīcība atbilst procesuālai ekonomijai, jo Kodeksa 239.panta 7.punkts nosaka, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja ir pagājuši Kodeksa 37.pantā paredzētie termiņi. Saskaņā ar Kodeksa 37.panta ceturto daļu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeidz, ja deviņu mēnešu laikā no administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanas dienas nav pieņemts lēmums par soda piemērošanu.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija par pamatotu atzinusi arī iestādes atsauci uz tiesu praksi (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.novembra spriedums lietā Nr.42225404), ka Kodeksa 239.panta nosacījumi nepieļauj lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās noteiktos gadījumos, tas ir, konstatējot Kodeksa 239.pantā minēto apstākli, lieta netiek izmeklēta un izskatīta pēc būtības, bet lietvedība tiek izbeigta. Minētais nepieļauj administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros noskaidrot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un izdarīt secinājumus. Tiesa norādījusi, ka no tiesību normām neizriet tiesības turpināt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. Kodeksa 239.pants tieši nosaka, ka, konstatējot attiecīgo apstākli, lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz. Ar jēdzienu „lietvedība" nav saprotama tikai soda noteikšana, bet arī iestādes darbības, noskaidrojot lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tas ir – lietas vešana. Administratīvā pārkāpuma lietvedība konkrētajā lietā uzsākta 2013.gada 30.septembrī, līdz ar ko Kodeksa 37.panta ceturtajā daļā noteiktais deviņu mēnešu termiņš beidzies 2014.gada 30.jūnijā. Atceļot sākotnējo lēmumu, iestāde pamatoti administratīvo lietvedību izbeigusi noilguma dēļ, nevirzot to jaunai izskatīšanai.

[19] Kā redzams no Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta sprieduma, tiesa atzinusi, ka inspekcija pareizi piemērojusi Kodeksa 37.pantā un 239.panta 7.punktā norādītos noilguma termiņus konkrētajos lietas apstākļos, kas secīgi nozīmē, ka inspekcija pareizi piemēroja Kodeksa 287.panta pirmajā daļā paredzētās pārsūdzības izskatīšanas pilnvaras. Tāpat Rīgas apgabaltiesa par pareizu atzina arī inspekcijas atsauci uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.novembra spriedumu lietā Nr.42225404 (SKA-355/2008), uz kuru ir

atsaukusies Rīgas apgabaltiesa Krimināllietu tiesu kolēģija 2013.gada 16.septembra spriedumā lietā Nr.420389112). Turklāt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija ir arī atzinusi, ka konkrētajā gadījumā inspekcijai, konstatējot cietušā tiesību pārkāpumu, nebija likumīga pamata to ignorēt un uzskatīt, ka konkrētajā gadījumā tam nav būtiska nozīme, vai vērtēt apstākli, ka lēmuma atcelšana konkrētajā gadījumā varētu būt nelabvēlīga cietušajam. Tātad Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzinusi, ka procesuālais pārkāpums, nenosūtot paziņojumu cietušajam par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laiku un vietu, ir vērtējams kā būtisks.

[20] Ņemot vērā 17-19.punktā norādīto, apgabaltiesa konstatē, ka vispārējās jurisdikcijas tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas, ir vērtējusi administratīvā pārkāpuma lietā tieši to tiesību normu piemērošanu, tieši tos secinājumus un tieši tās atsauces (un devusi savu atzinumu), par kuru nepareizu piemērošanu un nepamatotu lietošanu inspekcijas lēmumā pieteicēji /pers. A/ un /pers. B/ ir saukti pie disciplināratbildības. Un, kā redzams no konstatētā, Rīgas apgabaltiesa ir atzinusi, ka Kodeksa normas ir piemērotas pareizi, secinājumi un atsauces uz tiesu praksi ir pareizas, inspekcijas lēmums ir tiesisks un pamatots.

Tātad faktiski spēkā ir stājies tiesas spriedums, ar kuru ir atzīts, ka inspekcijas lēmums ir tiesisks.

Lai gan Administratīvā apgabaltiesa piekrīt ministrijas sniegtajai tiesību normu interpretācijai un tam, ka inspekcija atsaukusies uz nepareizo tiesu praksi, tomēr apgabaltiesa nevar ignorēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta spriedumu, kurā ir vērtēts tieši tā inspekcijas lēmuma tiesiskums un tieši to tiesību normu piemērošana, secinājumi un atsauces uz tiesu praksi, par kuru nepareizu piemērošanu un lietošanu pieteicēji ir saukti pie disciplināratbildības un ar kuru konkrētajā gadījumā pieteicēju sagatavotais un pieņemtais lēmums un tajā sniegtā tiesību normu piemērošana, secinājumi un atsauces uz tiesu praksi ir atzīta par pareizu, t.i., spēkā ir stājies tiesas spriedums, kam saskaņā ar likuma „Par tiesu varu" 16.pantu ir likuma spēks.

Tādēļ, ņemot vērā, ka pieteicējiem ar pārsūdzēto rīkojumu piemērots disciplinārsods par prettiesisku rīcību, kas izpaudusies kā nepareiza Kodeksa normu piemērošana, nepareizi secināto par procesuālā pārkāpuma būtiskumu, kā arī par nepareizām atsaucēm uz tiesu praksi inspekcijas lēmumā, kā rezultātā nepamatoti sagatavots un pieņemts lēmums par augstākā iestādē pārsūdzētā lēmuma administratīvā pārkāpuma lietā atcelšanu un lietvedības izbeigšanu, bet ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta spriedumu inspekcijas lēmums ir atstāts negrozīts, tādējādi atzīstot to par tiesisku, apgabaltiesa uzskata, ka pārsūdzētais rīkojums ir atceļams.

[21] Apgabaltiesa piekrīt ministrijas argumentam, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija nav vērtējusi pārsūdzēto rīkojumu, bet norāda, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija ir vērtējusi administratīvā pārkāpuma lietā tieši to tiesību normu piemērošanu, tieši tos secinājumus un tieši tās atsauces, par ko pieteicēji ir saukti pie disciplināratbildības, un atzinusi, ka tiesību normas ir piemērotas pareizi, atsauces uz tiesas praksi ir pareizas, kā arī secinājumi par procesuālā pārkāpuma būtiskumu arī ir pareizi. Tādējādi, kā jau apgabaltiesa norādīja, tā nevar ignorēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta spriedumu, kuram izskatāmajā lietā ir izšķirošā nozīme, tostarp ņemot vērā arī Administratīvā procesa likuma 153.panta otrajā daļā noteikto, ka fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu. Ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 5.janvāra spriedumu inspekcijas lēmums atstāts negrozīts. Savukārt ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 16.marta spriedumu atstāts negrozīts Rīgas rajona tiesas 2015.gada 5.janvāra spriedums.

[22] Ministrija apelācijas sūdzībā ir norādījusi, ka, atzīstot pieteicēju rīcību par tiesisku un pamatotu, ne tikai pieteicēji turpmākās līdzīgās administratīvā pārkāpuma lietās būs tiesīgi atsaukties uz spriedumā doto akceptu šādām Kodeksa tiesību normām neatbilstošām rīcībām, bet arī ikviena cita amatpersona, kas citā valsts pārvaldes nozares jomā piemēro Kodeksa tiesību normas.

Saistībā ar ministrijas argumentu apgabaltiesa norāda, ka tā uzskata, ka inspekcijas amatpersonām bija visas iespējas, konstatējot, ka, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, cietušajam nav paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu, ņemot vērā, ka administratīvais sods saskaņā ar Kodeksa 37.panta ceturto daļu bija uzlikts 2014.gada 18.jūnijā (sākotnējais lēmums administratīvā pārkāpuma lietā), tas ir, deviņu mēnešu laikā no administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanas dienas (uzsākta 2014.gada 30.septembrī), turpināt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā un pieņemt vienu no Kodeksa 287.panta pirmajā daļā norādītajiem lēmumiem (Kodeksa pirmās daļas 2. (ja inspekcija nekonstatē administratīvo pārkāpumu komersanta rīcībā) un 4.punkts), tādēļ inspekcijai nebija pamata tālāk neturpināt izskatīt pārsūdzības stadijā administratīvā pārkāpuma lietu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar noilgumu. Tādējādi inspekcijas amatpersonas nepareizi piemērojušas Kodeksa 37.panta ceturto daļu un attiecīgi arī 239.panta 7.punktu, nepamatoti uzskatot, ka Kodeksa 37.panta ceturtajā daļā noteiktais deviņu mēnešu noilguma termiņš ir attiecināms ne tikai uz sākotnējā lēmuma pieņemšanu, bet arī uz tā pārsūdzības stadiju.

Apgabaltiesa arī uzskata, ka inspekcijas lēmumā norādītās atsauces uz tiesu praksi nav atbilstošas administratīvā pārkāpuma lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Apgabaltiesa piekrīt ministrijas sniegtajai argumentācijai šajā jautājumā (skat. šā sprieduma 11.punktu).

[23] Ministrija apelācijas sūdzībā ir norādījusi, ka šajā tiesvedības procesā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 102.pantam un 103.panta pirmajai daļai tiek veikta kontrole pār ministrijas izdotā administratīvā akta tiesiskumu un lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Turklāt vērtēšana tiek veikta atbilstoši tiem tiesiskajiem un faktiskajiem

apstākļiem, kas bija spēkā pārsūdzētā rīkojuma izdošanas brīdī. Pārsūdzētais rīkojums ir pieņemts pirms Rīgas rajona tiesas un Rīgas apgabaltiesas spriedumiem, tajā skaitā pirms šajos spriedumos norādīto tiesisko apsvērumu esamības.

Izvērtējot ministrijas argumentu, apgabaltiesa norāda, ka tas, ka pārsūdzētais rīkojums (arī atzinums) ir pieņemts pirms Rīgas rajona tiesas un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas spriedumiem, neliedz ne pirmās instances tiesai, ne apgabaltiesai atsaukties uz šiem spriedumiem, tā kā lietas izskatīšanas laikā ir mainījušies lietas apstākļi.

[24] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances spriedums pamatā ir pareizs (šā sprieduma 6.1. līdz 6.6.punkts).

[25] Pieteicēji /pers. A/ *(lietas 8.lapa)* un /pers. B/ *(lietas 35.lapa)* veikuši valsts nodevu samaksu par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu (tostarp arī par pagaidu aizsardzības lūgumu samaksāto valsts nodevu).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Pamatojoties uz minētajām tiesību normām, no atbildētāja par labu /pers. A/ un /pers. B/ piespriežama valsts nodeva par pieteikumu par lietas ierosināšanu 28,46 *euro* apmērā. Ņemot vērā, ka šajā administratīvajā lietā atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātā iestāde ir Labklājības ministrija, tad pieteicēju samaksātā valsts nodeva ir piespriežama no Latvijas Republikas un tā jāatlīdzina no Labklājības ministrijas budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ pieteikumu daļā par Labklājības ministrijas 2014.gada 22.decembra rīkojuma Nr.23.1-01/565 atcelšanu daļā, ar kuru viņai piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana par 10% uz trim mēnešiem.

Apmierināt /pers. B/ pieteikumu daļā par Labklājības ministrijas 2014.gada 22.decembra rīkojuma Nr.23.1-01/565 atcelšanu daļā, ar kuru viņam piemērots disciplinārsods – rājiens.

Atcelt ar pieņemšanas dienu Labklājības ministrijas 2014.gada 22.decembra rīkojumu Nr.23.1-01/565.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ (personas kods /personas kods A/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/) valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā un noteikt, ka tā atlīdzināma no administratīvajā lietā pieaicinātās iestādes Labklājības ministrijas budžeta līdzekļiem.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. B/ (personas kods /personas kods B/, deklarētā dzīvesvieta /adrese B/) viņa samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā un noteikt, ka tā atlīdzināma no administratīvajā lietā pieaicinātās iestādes Labklājības ministrijas budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S.Kanenberga

Tiesneses D.Makarova

A.Šteinberga